

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI, ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK

hetenkint egyszer, vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kényes utca, 175 szám hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KIADÓHIVATAL:

Szikés Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

„Nyiltér”-ben egy sor közlési díja 10 kr.

Hirdetések jutányos áron vetetnek fel.

Egyes szám kapható Szikés Antal könyvkereskedésében.

Hogyan létesíttessenek és tartassanak fenn a népkönyvtárak?

II.

Ha már a könyvtár létesített, fennforog még az a kérdés, hogyan kell azt fenntartani? Hogy anyagilag hogyan kell fenntartani, arra már megfeleltünk az előbbiekben. Itt tehát szólunk még az életbentartás azon feltételeiről, melyek a könyvtárt a köznép mivélődésének előmozdítása valóban üdvös eszközévé teszik. Hogy a könyvtár, csinos szekrényekkel, szép kötésű könyvekkel legyen ellátva s az iskolát díszítse, az még nem elég. Annak a könyvtárnak olvasókat kell szerezni, hogy élő legyen, mely a köznép ismeretkőre tágitásában, értelmi ereje gyarapításában üdvösen hat. Itt minden az ügyes tanítótól függ. Ő neki áll módjában először megkedveltetni az olvasást saját tanítványival. Ignoti nulla cupido, mondhatjuk a latin példabeszéddel, a gyermek míg meg nem izlettetik vele az olvasást, magától olvasásra nem buzdul. A tanítónak kell kedves, vonzó részleteket előolvasni s így az olvasási kedvet felkeltetni. Ha már növendékeinél az olvasási kedvet felkeltette, ezek a hasznos olvasás ügyének kis apostolai válnak. Minden olvasni szerető gyermek magával ragadja otthon a családot többi tagjait is. A téli hosszú esték erre igen alkalmasak. Az olvasási kedv hétről hétre tágabb körben fog terjedni. Oly szülők, kiknek még, vagy kiknek már iskolás gyermekeik nin-

csenek, szinte jelentkezni fognak könyv kikölcsönzésért. Az ilyen alkalmat a tanítónak fel kell használnia az olvasási kedv megerősítésére. S ezzel a cél el van érve.

De hát mit értünk el vele? Elértük vele azt, hogy köznépiünk napról-napra értelmesebb, okosabb, erkölcsiben nemesebb lesz. Elértük vele azt, hogy nemzetünk, hazánk a jövőben való fennmaradásához erősebb alapot nyer, mert csak ott van igazi erő, hol a köznép értelmes és romlatlan.

Erezzük azt, hogy ha tárgyunkat teljesebben akarnók kimeríteni, kellene még szólnunk: a könyvtári kezelésről, felügyeletről, a könyvek megválasztásáról, elhelyezése és megőrzéséről s több a könyvtár kezelés körébe tartozó dolgokról, de ez alkalommal legyen elég ennyi. Befejezésül azon óhajításunknak adunk kifejezést, hogy a népkönyvtárak alapítása és fenntartása érdekében üdvösnek találók, ha minden népkönyvtárak határozatilag kimondaná, hogy:

1. Üdvösnek találja, hogy minden oly akár fiú, akár lányiskolánál, hol tíz éves koron felüli gyermekek, tehát elemi V. és VI-os osztálybeli tanulók oktatást nyernek, iskolai könyvtárak állíttassanak fel.
2. Hozzájárul és maga részéről is helyesnek találja a megyei közigazgatási bizottság azon határozatát, hogy minden

a gyermekek mulasztásáért bejövő pénzbírság egyedül iskolai könyvtárak felállítására fordíttassék.

3. Minden iskolai könyvtár egyszersmind népkönyvtárnak tekintessék, helyeslésével azon elvnek, hogy könyvtár használatért a köznéptől egyáltalán véve semmi díj ne szedessék.

4. Minden iskolai könyvtár vezetése — a hol lehet illendő tiszteletdíj mellett — a megfelelő iskola tanítójára bízassék.

5. Minden iskolai könyvtárnál szabályul állíttassék fel az az elv, hogy oda csak oly könyv szerezhető, de még ajándék útján is csak oly könyv fogadható be, melynek tartalma kifogástalan. Ebből folyólag erkölcsrontó, társadalmi és állami életünk üdvös rendjét megtámadó és veszélyeztető könyvek onnan feltétlenül tiltassanak ki. Ezt ellenőrizni a tanító könyvtár-őr feladata ki minden könyvnek tartalmáról! bekebelezés előtt tudomást szerez és azért felelős. A nemzeti mivélődés előmozdításának je-

TÁRCSA.

Hervadás.

Sárgult levél valik az ág túl,
Felhők közé a nap bezárul,
A tájat őszi köd fedi;
Sötét ború kíséri híven,
S az elmulas sejtelve szívem
Komor arnyával elteli.

Emlékszel-e, édes szerelmem,
Egykor, kicsiny kezed kezemben.
Őrök tavaszról álmodam?!
Reánk felhőtlen ég sugartzott,
És elfeledtük a világot
Boldogságunk szép hajnalán.

Akkor plátánok lombos árnyán
Lelkünk, — zöld pázsiton haladván, —
Tavasz fuvalma járta át.
Tavasz mosolygott szép szemedben,
S pacsirta zengte a ligetben
Szerelmünk aradó dalát.

Az avar süvöltő szél veré fel.
S a hervadás tagyos kezével
Virágot, lombot eltemet.
Felhő borúl a láthatárra,
S szemednek bágyadt, tört sugára
Mélyen áthatja lelketem.

Szívünk szerelme még a régi,
De tűnő üdvöm szép emléki
Csak könyvemem ragyognak át:
Mióta elborulni látom,
Oh szelid, hervadó virágom,
Ajkadnak édes mosolyát.

Hiszem, e kínos hervadásra
Megjő a tavasz és langy sugára
Virágot, életet fakaszt:
S mi visszahozza a boldogságom,
Szemedben felragyogni látom,
Ragyogni újra a tavaszt!

BÉRY KELEMEN.

Kondorosi tárczalevél.

(Nesze semmi, fogd meg jól-féle csevegés.)

„Kinek a pap, kinek a papné” mondja a közmondás. Nekem bizony a „papné” mondanám én ha mer-

ném meg ha nem volna a mi kis tiszteletes urunk ilyenkor még haragos nézése mellett, az ő aranyos, ki drága felelőgének oly igazán szerető férje. Na de jól van az így — szívesek is egymást — legalább élő példát mutatnak az erkölcsileg szomorú állapotba jutott falu némely lakosának, kik elcsapottan bolyongva oly soká minden egyháztól — nem hallva oktató szót — a vallásosságát is csak hírből ismerték, mint „a katona a kávé”.

Szép missió vár itt a papra és az eskető nagytiszteletű lelkész ur ékes szavai szerint a „papnéra” is. Adjon isten kitartást, erőt, kedvet nekik hozzá!

A múlt héten is három magyart — pardon „tótot” — kísérték el a csendőrok; kettő „antiszemita” volt — buzát lopott az árendástól, egy meg már jó ideje csak simulálta a becsületességet. De azért mégsem igaz a kőszá hir, hogy a csáki postásra rálöttek volna, hogy is lehetne az! hiszen nem mérnek az itteni „grájlerek” puskaport. (De nem is tanálták ám fel sem.)

Azt hittem és vártam, hogy majd megjárom, hogyan ment végbe a kondorosi ev. imaház felszentelése, de úgy hallottam megint elmarad nem „jobb”, de rosszabb időkre; (Bezzeg jó volna kijönni!) pedig annyira óhajtottuk már ez aktust, hogy a banquettere is kikérte már a kondorosi csárdás a „verdiktet”. — Fuccsba ment tervek . . . , elrepült remények! s helyette nem maradt kárpótlásul más, csak a szombati „Katalin bál” melyet a fogadós jó reménység fejében, úgy hiszem a saját zsebe karára fog arangirozni.

Ujság itt nem terem, De igaz . . . különben már 3 nap óta az sem ujság, hogy a patikába recep-

lentékeny tényezői a népkönyvtárak is Hassunk oda, hogy ilyenek minél nagyobb számban nálunk is létesítenek, hogy a magyar nemzet művelődésében előrehaladva méltó helyet foglalhasson a többi előre törő európai nemzetek sorában. Ezredéves múltja feljogosítja erre s a nemzeti üde élet száz felismerhető tüneteinek reményt nyújtanak, hogy az Anjouk és Hunyadiak dicső daljai nem hunytak el, de élnek, ma a művelődés zászlaját lobogtatván kezükben.

M. J.

Ármentesítési társulatunk székhelye.

A „Szentesi Lap” ármentesítési társulatunk székhelye kérdésében a következőket írja: Par héttel ezelőtt irtuk lapunkban, hogy Bánffy Gyula Makó város nevében indítványt nyújtott be a Körös-tisza-marosi ármentesítő társulathoz, a társulat feloszlátása, illetve a társulati egység eljuttatása és három kisebb társulattá való alakulás iránt. Ezen indítványra akkor megtettük észrevételünket; most Bánffy Gyulának egy újabb indítványa érkezett be, melynek ezúttal az, hogy a társulat székhelye Vásárhelyre, vagy Szegedre, mint olyan helyekre tétessék, melyek vasuton az érdekeltég által bármilyen módon, kényelmesen megközelíthetők.

A társulati autonómiának helyreállítása óta örökké rebesgetett székhelykérdés tehát a legközelebbi közgyűlésnek egyik fontosabb tárgya lesz. A vita, a melyet ezen — szerintünk éppen nem indokolt — indítvány támasztani fog s a mérkőzés, melyet az érdekeltég legnagyobb potóra, a hatalmas Hód-Mező-Vásárhely ki fog fejtetni Bánffy Gyula irányzata érdekében, előre láthatólag óriási lesz. S részünkről — saját érdeke szempontjából — egészen természetesnek tartjuk, ha Hód-Mező-Vásárhely készséggel fogadja azt az indítványt, hogy a Körös-tisza-marosi nagy ármentesítő társulat székhelye oda helyeztessék át. A mily természetes és logosult Hód-Mező-Vásárhelynek ez iránti küzdelme, éppen oly természetellenes volna, ha ez a törekvés a Hód-Mező-Vásárhely alá eső Lele, Földeák és Makót kivéve, a társulati érdekeltég által támogattnak, mert arra nézve, hogy a társulat székhelye a társulat közérdekének teljesen megfelelő helyen legyen, az nem dönthet, hogy Hód-Mező-Vásárhely vasutal által óriási kerülökkel megközelíthető, hanem dönt az, hogy mely helyről lehet a társulatot legkönnyebben adminisztrálni, mely helyről lehet egy nagyobb vízvész esetén, a védelem központi vezetését leggyorsabban, s így a közbiztonság érdekében legmegfelelőbben eszközölni?

Ez dönthet a felett, hogy hol legyen a székhely s nem az, hogy Szeged (mely egyáltalában tekintetbe sem jöhet) vagy Hódmezővásárhely vasuton az érdekeltég által megközelíthető; mert a mi ezt a vasuti összeköttetést illeti, e tekintetben Hódmezővásárhely éppen nincs előnyösebb helyzetben mint Szentés, mivel az érdekeltég egy tekintélyes része nem bír vasutal Vásárhelyhez

tet vitt egy szerencsétlen hazafi és használt is neki; mert bár azazik is a doktor, még is akad egy-két beteg. (Azt beszélik a parasztoi; hogy Pestre rendelte fel a miniszterium himlőanyagért.)

A héten „gyűlés is volt” meg nem is volt, ha ugyan az én presbyter komám igazat szavaz. Aszongya „másfél képviselő, meg másfél jegyző volt csak a bíró kivül a község házában” azok is félig megfagyva dideregtek a tanácsteremben s mégis elvégezték a piacot, hogy szombaton legyenek... Appellal is az orthodox felekezet ellene a rabinusához, de „ú” sem helyesli meg nem is hiszi, hogy a miniszterium megengedné zsidó vasárnapra a piacot, kiváltha igaz, hogy Róthszchildhoz is irtak tegnapelőtt egy levelet.

Nini... az uri fiatalság is szeretne bált adni a „felölttek” számára; karba vezett fáradság! miota a „piknik” ur Pusztapóóról ír a gömöri „tövis borona” élczlapba a freikredenczes murikról referádát! nem fog sikerülni. Pünktum.

A bizony, a legnagyobb ujaágot maid el is felejtém, Peczkó Sándort 6 hónapra ítélte a gyulai törvényeszek, „... tökéletesen „isteni ítélet” az ide való meggyőződése szerint.

A tisztelt szerkesztő ur meg az olvasó közönséget ítélte el a multkori újsággal, e melyikben a jegyző remített el versével örökre a költségzettől; most is loptam tőle egy verselét az asztaláról, de azért hogy ha beküldöm is, ne tessék itt — hanem mas helyen inkább kiírni, mert azt akarom, hogy én reám ne haragudjon.

SENKI.

a legnagyobb része pedig, a melynek meg van a vasuti összeköttetése, csak óriási kerülökkel juthat Vásárhelyre. Ugy, hogy ha a vasuti összeköttetést vesszük, Szentés előnyben áll Vásárhelyvel szemben.

De ez nem dönthet a székhelykérdésben, hanem dönt az a mit mi jelezünk s itt a mérleg azon város felé esik, mely inkább a központján fekszik az érterületnek.

Ha a Körös-tisza-marosi ármentesítő társulat érterterképére tekintünk, hát azt látjuk, hogy Szentés ott fekszik az érterület központján, közel a Tiszához, hogy ezzel is alkalmasabb legyen védelem esetén a központi vezetésre; míg Hódmezővásárhely távol a Tiszától, a társulati védvonal alsó végén fekszik, úgy hogy a 224 kilométer gátvonalból Hódmezővásárhelyen alól alig marad 20 kilométer.

A ki tehát a székhelykérdésnél az egyes város érdekétől eltér s dönt e felett, a társulat adminisztrátója és védelme szempontjából, az kénytelen beismerni, azt, hogy az érdekeltég városok és községek között egyedül Szentés lehet a társulat megfelelő székhelye. S meg vagyunk arról győződve, hogy a társulati közgyűlés többsége elejti azon indítványt, mely megfelelhet Makó, vagy Hódmezővásárhely éedekének: de nem a társulatiának.

Mi is úgy vagyunk meggyőződve, hogy Szentés természetesebb helye a központi kormányzatnak, mint Vásárhely, bár óhajtuk a decentralizációt, hogy minél előbb a társulat három felé oszadjék úgy, mint a védelem és községeink érdeke azt követelik.

A Körös-tisza-marosi ármentesítő és belvízszabályozó társulat 1887. október 31-én délelőtt 10 órakor Szentésen Csongrádvármegye székházának gyűléstermében tartandó rendes közgyűlés tárgyszorozata:

1. Évi jelentés a társulat állapotáról.
2. A nagyméltóságú m. kir. közmunka és közkezedési minsteriumnak 1887. évi aug. 18-án 27561. és aug. 23-án 30094. sz. a. kelt rendeletei a porgányi mindszenti zsilipeknek a társulat részére véglegesen leendő átvételük és az építési költségek fedzése tárgyában — Ezzel kapcsolatban Klim Mihály műegyetemi tanár és Hajdu Gyula felső-torontali ármentesítő társulati főmérnök uraknak, mint a társulat részéről felkért szakértőknek ugyanazon zsilipekre vonatkozólag beadott műszaki véleményük és javaslataik, s ezen javaslathól kifolyólag a mindszenti Kurca-zsilip biztosítása céljából szükséges költségek fedzése iránti intézkedés.

A nagyméltóságú m. kir. közmunka és közkezedési minsteriumnak 1887. évi május hó 21-én 20181 és okt. 4-én 27186 sz. a. kelt rendeletei a körösi 23. számú átvágás balparttal valamint a 28. számú átvágás alsó torkolatától a 30. számú átvágás felső torkolatáig. — továbbá a 31. számú átvágás felső torkolataiból a m. kir. államvasutatak töltésvonaláig a Körös folyó balpartján épített töltések végleges átvétele és ezen töltések építési költségeinek a társulat 10 milliós kölcsönének és egyéb bevételeinek a minsteriumnál kezelt maradvány összegéből történt levonása tárgyában,

4. Ugyanának a társulat ez évi szeptember hó 1-én tartott közgyűléséből a kistiszai zsilipszakadás folytán szükségessé vált intézkedések tárgyában 2. jkvi 1887. sz. a. tett felterjesztésre kiadott 40590.—87. sz. rendelete.

5. Küldöttégi jelentés a Magyar Jelzáló Hítelbanktól felvett 10 milliós kölcsön convertálásnak ügyében,
6. Küldöttégi jelentés a társulat 1886-ik évi számadásainak megvizsgálásáról.

7. A társulat 1888. évi költségelőirányzata
8. A közmunka és közkezedési m. kir. minsteriumnak 1887. február 1-én 750. sz. a. kelt rendelete a társulat gátvédelmi és zsilipkezelési szabályainak módosítása tárgyában.

9. Hód-Mező-Vásárhely város polgármesterének feltevése a társulat központi választmányának a város belterületén összegyűlemllett belvizek kiszivattyúzási költségeinek viselését elutasító 611—887. sz. végzése ellen.

10. Az üresedésben levő választmányi tagsági helyeknek választás utján való betöltése.

11. Özv. Szojka Gusztávné kegydíj megállapítása iránti kérvénye.

12. Bánffy Gyula makói lakos érdekeltég tagnak két rendbeli indítványa a társulat feloszlátásának elhatározása és a társulati alapsabályok 53 §-ának módosítása iránt.

13. Az 1887. évi számadások megvizsgálására küldöttég kirendelése.

14. A tiszavölgyi társulat közgyűlésre a társulat kiküldötteinek megválasztása.

15. A társulati alapsabályok 15 §-a értelmében netán beérkezendő ügyek és indítványok tárgyalása.

16. Közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére küldöttég kirendelése.

Az 1888-ik évi pécsi általános mű-, ipar-, termény- és állatkiállítás.

Az 1888-ik évi pécsi általános ipar-, termény- és állatkiállítás Pécs sz. kir. város és Baranyamegye törvényhatóságának partfogása alatt Pécsen a városi tornatérén, az azon levő középületekben (a gyermekkert helyiségekben, a szinkörben) és a még építendő kiállítási csarnokokban tartatik meg. Egészben 12,600 m² méter nagyságu terület bocsajtatik rendelkezésre.

A kiállítás 1888. évi aug. hó 12-től számított 4 héten át vagyis 1888. szept. hó 9 ig tart. Az egyes időszak kiállítások ideje külön szabályzatok által határozatik meg.

Kiállithatók a) Baranyamegyéből minden mezőgazdasági, borászati, erdészeti, bányászati és egyéb őstermelési termény, valamint állatok.

b) Külföldről az a) pont alatt felsorolt termények csak annyiban, a mennyiben azok Magyarországon csak igen gyéren vagy épen nem fordulnak elő.

c) Kézmű és gyáripárczikkék Baranya- Somogy és Tolnamegyék, vagyis a pécsi kereskedelmi és iparkamara egész területétől.

d) Magyarország egyéb megyéiből olyan iparczikkék, melyek az 1881. évi XLIV. t. cz. alapján állami kedvezményekben részesülő gyárakban allítottak elő.

e) A Királyhagón tul levő megyékből fonó, szövő és bőripar czikkék.

f) Háziipari czikkék Magyarország minden vidékéről.

g) Új találmány iparczikkék, új szerkezetű ipari munkagépek és szerszámok Magyarország minden vidékéről és a külföldről is.

h) Művészeti és régészeti tárgyak Magyarország egész területéről.

i) Pécs Baranya tanügyi állapotát feltüntető tárgyak.

A kiállításra vonatkozó levelezések a „pécsi kiállítás végrehajtó bizottsághoz” intézendők.

A kiállítási bejelentések a végrehajtó bizottsághoz intézendők és pedig 1887. évi december hó 15 ig.

A kellő időben bejelentett és elfogadott tárgyak legkésőbb 1888. évi július hó 20 ig bérmentve küldendők be a kiállítási végrehajtó bizottsághoz.

A kiállítók térdij fejében fizetnek: a kiállításra rendelt termekben, csarnokokban és szobákban:

I. a) a középben levő térség minden m² métere után 4 frt.
b) fal mellett egy folyó méterért 1 1/2 m. magasságig 2 frt c) ugyanaz 1 1/2 méter-nél magasabb a 2 frton felül 1 frt II. Folyosókon 1 folyó méter után:

a) 1 1/2 méter magasságig 1 frt
b) ennél magasabb, még 50 kr

III. A félfedett épületekben m² méter 2 frt
IV. A szabad téren m² méter 1 frt

V. A kiállítók által felállítandó külön pavilonok által elfoglalt tér minden m² m. után 2 frt

A kiállított tárgyak csoporton szerint szádférfiakból alakítandó bíráló bizottságok által bíráltatnak meg és a jeles készítmények kiállítói kitüntetésben (érmek, okmányok) részesülnek. A kitüntetések természete és száma a kiállítási nagy bizottság által állapittatik meg.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

a

„SZARVASI LAPOK”

IV-ik évfolyamának IV-ik negyedére.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr

Félévre 2 frt 50 kr.

Negyedévre 1 frt 25 kr.

Gyűjtőknek 5 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „Szarvasi Lapok” kiadóhivatala.

Ujdonságok.

— **Övintézetek kötelező felállítására.** A mi megyénk volt az első, mely határozatilag kimondta, hogy minden község köteles övintézetet felállítani. Ez ügyben át irt a megyékhez s maga a határozat most a miniszterium előtt van, reménylünk, hogy meg fog erősíteni. A jó példa már követőre talált. Győrmegeye közgyűlése a megye minden községének köteletségére tette, hogy már a jövő nyáron gyermekmenhelyet állítson. A falusi övönök képzésére a győri kisedő-egylet vállalkozott.

— **Trencsénmegyei árvák.** Kétszáz trencsénmegyei árva osztatik ki az Alföldön, hogy inségükön segítve legyen s belőlök ugyanannyi derék magyar neveltessek. Képzjük mily indulattal nézik ezt hurbanék!

— **Szentésről Irják:** Artézi kútunk most már teljesen meg van örökítve. Keleti oldalán van a város díszes ezimere, déli oldalán van a furatás ideje (1885—6 év) és költsége (43,000 frt) azon nemes lelkű nő nevével megörökítve, ki e költséghez 1000 frttal járult; a megyeház felőli vagyis nyugati oldalon díszlik Zsigmondy Béla mérnök neve: az északi oldalon fel van tüntetve a vízmenység (24 óra alatt 354,240 liter) és a kút mélysége (311,8 méter). Okuljanak az utódok, kövessék az elődök példáját s adják azok emléket! S mi ezekhez kifejezést adunk azon óhajlásunknak: bárha minél előbb a mi piac-terület is egy artézi kút díszítésé!.

— **A „Békásmenyi Közlöny” szerkesztését** dr. Fáy testvérektől dr. Zsilinszky Endre vette át s a nevezett lap jövő hó 1-étől fogva már az ő neve alatt fog megjelenni.

— **Eljegyzés.** Plank Géza szegedi kir. polgári törvényszéki kiadó, ki pár év előtt a szarvasi kir. járási-résigál volt alkalmazásban — a napokban jegyezte el Bauffy Ferencz szentesi földbírtokos kedves és szeretelmelő leányát Esztké kisasszonyt.

— **A helybeli vadásztársulat** f. hó 23-án d. u. közgyűlést tartott a kaszinó helyiségében Pál Dániel elnöke alatt, melyen csak 7 tag jelent meg s így a tisztújítást nem ejthette meg. Határozatul kimondatott, hogy nov. 6-án hajtóvadást fog tartatni gyűlékezési helyül Décsen a plébániái tanya tűzterén ki. Azon reményben hogy ott a tagok lehetőleg teljes számban fognak megjelenni, kimondatott, hogy a tisztújítás ott fog megtörténi. Határozatul kimondatott még az is, hogy a társulat folyamodik a főszolgabírói hivatalhoz, hogy rendeletileg intézkedjék arról, hogy a nem szabályszerű koloncokkal ellátott vagy koloncztalan kutyák lövessenek le.

— **Uj vasut megyénkben** Midőn itt megemlitenék, hogy a sárreai vasut nagyváradi-köti része maholnap a közforgalomnak át fog adatni s nem sokára fog Gyomáig kiépülni. Közöljük azt is, hogy a m. kir. közlekedési miniszter Popper István budapesti mérnöknek egy Orosz-házától Tót-Komlósig vezetendő helyi érdekű vasutvonalra az előmunkalati engedélyt hat honapra megkapta. Ha ez kiépül, akkor Szarvas-Oroszháza közt is hisszük ki fog épülni!

— **Elhalasztás.** A kondorosi ev. egyház templomnak felszentelési ünnepélye a mai vasárnapról számos akadály következtében el lett halasztva a jövő Nov. 6-ki vasárnapra, miről lapunk olvasói ezáltal értesültek.

— **Ujabb ajándék.** A kondorosi kis egyház újabb ajándékot kapott. A budapesti prot. női gyamintézet a gyűlékezének oltári szent edényeket egy kelyhet, ostra tálkat észszével együtt, egy bor serleget valamennyit vert ezüstből, a kelyh-belsejének tűzaranyozásával küldött ajándékba. Thury János, a Pozdech-fele jó névnek örvendő gyár tulajdonosa pedig egy harangot készít e fiatal gyűlékezézet számára ajándékol. Aidas a nemes szívek-re!

— **Kondorosi heti piac.** Okt. 26-án képviselői gyűlés volt Kondoroson mely alkalommal a heti vásár kérdésében is döntő határozat hozatott. E szerint a heti vásár napjaul szombat jelöltetett, mint a „mely nap ep p oly közel van az egyik vasárnaphoz, mint a mely messze esik a masiktól”.

— **Iskolaszék.** Zsilinszky István ur távozásával Kondoroson üresedésbe jött az iskolaszék elnöki széke, minek következtében okt. 26-án tartatott képviselői gyűlésen ez allas is betöltetett. Elnökül Dérozy Ferencz, a község érdemekben gazdag birája választatott s kivüle még 16 tag lon beválasztva az iskolaszékbe.

— **A „szarvai kisedő-egylet”** e hó 23-án tartott ismét egy rendkívüli közgyűlést, mely mintegy folytatasa az előbbinek (oct. 5-ki) főleg a ujonn van választott övönő fizetését volt megállapítandó Szerény anyagi körülmények között levő eme humanus intézetünk valóban nemcsak eszelekedett, midőn a nyomasztó körülmények dacára az övönő fizetését a regiben hagyta meg (400 frt, 6 öl tűzifa lakás és díjka-tartási általányul 144 frt. Tobb tárgyai közül kiemelendonek tartjuk, hogy Dr. Haviar Gyula urnak a választás ellen benyújtott óvása szavazattöbbséggel visszaadati határozatot azon oknál fogva, miszerint az egyesület legfelsőbb feruma a közgyűlés levén ennek határozatai ellen hova lehetzen feliebezni? Továbbá hogy az atapszabályok mo-

dosítására bizottság nevezetett ki; s végre, hogy a már egyszer e lapok utján is említett övodai tan- és játékszerekre szükséges pénzösszegnek adományok utján való egybegyűjtésével ujjlag Lusztig Miksa, Goljan István és Glasner Zsigmond urak bizattak meg. Ez alkalommal ujjlag ajánljuk eme általános felkarolásra érdemes ügyet a nevelés ügye iránt érdeklődő község szives figyelmébe.

— **Mennyibe kerülne az artézi kút?** Azon mozgalommal szemben, mely törekszik városunk részére az artézi kút furását keresztül vinni, nem lesz érdektelen tájékozást szeresnünk abban, mennyibe kerülhet nálunk egy ily kút furása. Vasarhelyen van már készen kettő. A nagyobbik, mely 252 méter mély s naponta 10,000 hektoliter vízbőséggel bír, került a felépítményt is (7000 frt) bele számítva 39,000 frtba. A kisebbik, csekély vízmenység mellett irányado nem lehet. A szentesi kút 311,8 méter mély, naponta 3542 hektoliter vízbőséggel került 43,000 frtba, de itt a pazar felépítmény 13 frtot tesz ki. Torók-Szent Miklós Zsigmondy Vilmos mérnökkel már megkötötte a szerződést, furatási díjban minden méter után 70 frtért. Feltéve, hogy a kút mélysége 300 méter lesz, fog kerülni 21000 frtba. Mezőtúr varosa már mindent előkészített, hogy minél előbb egy kút furatasa iránt a városi képviselő testület határozatot hozzon s erre szerződést kössön. Ezekből látjuk, hogy 20—25000 frtból egy artézi kút furatni van kilátásunk. Csak fel kell karolni az eszmét, s minél előbb hozzatalni a dologhoz.

— **Érdekes iparügyi kérdés.** Helybeli lakostársunk Chórus Iván üveg-kereskedő s iparos — miként az „Iparügyek” írja, kérdést tett nevezett lap szerkesztőségénél, vajlon a kiváltságos jogokat élvező arva- túrócz-és zolyómmegyei házalo iparosok (üveges tótok) s általában is a házalok fel vannak-e jogosítva valamely városban állandóan s csoportosan tartózkodni, ott áru-és anyagraktárt tartani sőt egyes nagyobb munkáknál mint vállalkozók szerepelni? Nevezett lap szerkesztője — e téren az első szaktekintélyek egyike — a többek között válasz képen ezeket mondja: „Oly flagrans visszaélés és törvénykijátszás ez, mely ellen az illetékes fórumoknál a legerélyesebb lépéseket sürgősen megtenni az ipartestület mellözhetlen feladata.” Az iparügy terén felburjánzó bajok egyikéről kivanja e kérdés a leplet lerantani nálunk, ahol egész csoportja az üveges tótoknak türetek meg kora tavasztól késő őszig, kik állandó lakást bérelnek, ott tábla-üveg raktárt tartanak, sőt hónapok mulva teljesítendő egész épület üvegezéseket vállalnak s teljesítenek.

— **Höl, r. igazítás.** A kondorosi póstátamadásra vonatkozó hír nem való. Mi szavahihetőnek hittük a hír közlőjét, de meggyőződünk, hogy mende-monda után indult. Jövöre óvatosabban járunk el.

Csarnok.

Temetői gondolatok.*)

— Halottak napja alkalmából —

Csendes, holdvilágos esteiken, midőn a földi zaj elcsendesül; mikor az emberi lelek háborítatlanul magába szállhat: ki-ki szoktam sétálni a falu melletti kis temetőbe! Tudja Isten miért? — úgy szeretek ide jönni! Ábrándozni a mulandóságon, mely mindennek, a mi földi, biztos sorsa; széttekinteni a halál bírodalmában; naponként megolvadni a folyton szaporodó sir-emléket s atadni magamat a néma, az annyira elandaitó merengésnek: oly kimondhatatlanul jól esik nekem!

Aztán ledőlni az ősz hervasztó szele által megsárgított avarra; szemlélni a sirhant moháit, melyek halottak szívporából nőnek; halgatni a hús szellő sutogását, a mint a sirhalmok felett zokogva tova rohan s megkérdezni: kinek hoz abból a „szébb világból” üzenetet? beszélgetni a sírok aszott virágaival: miért vesztettek el színöket, illatukat? — figyelni a szomorú fű sirra hajló ágainak bús regéjére; kik voltak azok, a kik most ott lenn, a föld mélyében hidegen mozduatlanul alusszak édes álmaikat nem tudva, nem sejtve, hogy itt fenn a föld felett mi történik? — annyira jól esik érző szívemnek!

Oh az enyészet hónapban a legkisebb fűszálcska is tud beszélni! Regélni az elmúlt, a visszahozhatatlanul eltűnt időről szomorú történeteket; eszelelni fájdalomukban megtörtött szívek gyászos esetit; elbeszélni az erény és becsületesség eredménytelen harcát az erköletelenség s balsors ellenében; emondani, hogy minden, mi a föld színén felül van, mulandó és időhöz kötött: csak a sirhalom lakói: a füvecskék, mohák és szomorú fűz-k képesek!

Jértek ide ti, a világnak — kincseitek birtokában elbizakodott — Dariusai, jértek a temetőkerbe s nézzétek: ott nyugszik egy társatok, ki életében ellökte magától undorral az alamizsnaért kinyújtott s az éhség és nyomortól elasztott kezét; nézzétek ott nyugszik sivar földben s talán épen azon koldus mellett, ki egykor udvarából cselédei által utzett ki! S éltében oly nagy gondal gyújtott s féltékenyen őrzött kincse

*) A társakból került ide. Szerk.

valjon kié lett? Talán levitte magával sírgödörbe? Óh nem! elosztották azt maguk között a boldog rokonok azonnal, mihelyest társatok hosszu álomra lehunytá szemeit s a nagy vagyomból még csak egy díszes emlékkőre sem jutott, korhadtt fejfa jelzi a dugszdag pihenő helyét! Oh ez a sötét kép rettentisen vissza benneteket a kapzsi-ság átkos mesterségétől s leheljen belétek egy kevés könyörületességet a nyomoruitak, a szegények és koldusok iránt!

Jértek ide ti, örökös vigalmat vadászó ifjak! Jértek ide a banat, a szomorúság nagy termébe s nézzétek körül! Vizsgáljátok meg a mulandóság gyászos oszlopait s találni fogtok azokon nem egy ifju élet szomorú történetére! Ók is ifjak voltak, ók is mulattak s szedték két kézzel az öröm virágait, mint ti!... és most mi vé lettek? Tehetetlen porrá és hamuvá, mit felkap, szarnyara vesz a legkisebb szellő is s arczaiktokba dob, figyelmetlenül benneteket a komoly munkálkodásra!

Es jértek ide ti is, nyomorultjai az emberiségnek, kik a legsúlyosabb bottal: a koldusbottal keresitek a mindennapi kenyeret; kik reszkette, dideregve, rongyos ruhában zarandokoltok házról-házra, remegő ajkakkal esengve egy darabka kenyérért! Jértek ide a nyugalom e békés otthonába; s ennek látasa fojtja el ajkaitokon a panaszt, a zokogó fájdalom hangját s öntson belétek reménységet, hogy nyomorteljes pályátok megfutasa utan ti is eljuttok e szép hazába; hol nincs külömbiség gazdag és szegény, ur és koldus, ifju és agg között; hol örök béke, örök nyugalom piheneti az élet terhétől efaradtakat; hol csendes minden, csak az őszi szél zokog lassan, halkán, alomba szendertető lágy hangokon!...

... De im a legtöbb siron pazar fény gyulad ki; megnépesül az élők által annyira elhagyatott hely; könnyük csillognak a járó-kefők szemeiben! Vajlon az öröm, vagy a banat könyei ezek? Az örömi, hogy még lehet élvezniök a világot s annak ezer gyönyöreit? Vagy a banatéi, melyekben az igaz fájdalom, a veszteség feletti kin és kétségbeesés gyászos képe tükröződik vissza?

Azt egyedül a szíveket és véseket vizsgáló, mindenható Isten tudja!

Megeyek tovább én is az ember árral s megérkezem egy sirhalomhoz, mely maga alá temette legdrágab kincsemet: szerető szüeimet! Meggyújtom a gyertyacsakakat, hadd vilagosítsak meg a könyben uszó arcot, hadd lassam az emlék fejfan a legkedvesebb nevetek: az apa és anya nevét, hadd szemléljem teljes nagyságában boldogtalanságomat!... De nem! Nem zúgódom, nem zavarom panaszaimmal édes álmat; hadd nyugodjanak drága tetemeik beken. csendesen a siri agyon s mig lelki szemeikkel szeretettel tekintenek le a csillagos mennyből ram: hadd fájjon szívem, lelkem utánatok csendben, észrevétlenül; hiszen oly édes — még fájdalomában is — a veszteség érzete, oly édes hogy... majd megrepesztí szívemet!

Lassanként kialszik a sírok fnye; csöndesebb, zajtalanabb lesz a temető s végre egészen elcsöndesül: magam vagyok — — — emlékeimmel. Mellettem egy elhagyatott, behorpadt sirhalom, s alatta nyugszik egy ifju leány, ki egykor édes örömmel, édes boldogsággal tölté el szívem minden rejtéket; akit szerettem lelkemből tisztán, hiven, igazán, — de akitől elválasztott a nem vart vőlegény; a halál. Szüelével nyugszik egy sirhalom alatt, kiket elhervasztott, sirbafektetett a nagy veszteség feletti fájdalom; sirhalmuk elhagyatott; nincs ki csak egy gyertyát gyújtson rajta: a felig leégett gyertyákat szüelim sirjáról átteszem oda — — — ne legyen egészen elhagyatva!

Hús szél csapkodja arcomat s mintha csak azt sugná fulembé: memento mori! Drága halottaim; jó éjszakát! a fejtamadásig!

„Meteor.”

Irodalom és művészet.

A „Pesti Hirlap”-t a társadalmi és politikai éle immár bekövetkezett nagyobb élénksége valóságga nélkülözhetlenné teszi a művelt magyar olvasóközönségre nézve; mert azonkívül, hogy e lap mindig hí és megbízható krónikása a napok történetének, egyúttal a hosszú telh estéek unalmanak elűzésére benne található a legtöbb mulattató, nemesen szórakoztató s hasznos tudnivalókat is tartalmazó olvasmány. S mindezek felé a lap előfizetői hetenkint önálló zenemellekletei is kapnak, mely a legjobban megvalogatott darabokat tartalmazza s zenekedvelőkre nézve becses gyűjteményvé szaporodik már nehány hó alatt is. A lapban most folyó érdekes orosz regényt (a „Kilenczedia hullam” Danilészki Gergelytől), még november hónapban egy szenzációs angol regény, azt pedig egy nem kevésbé érdekesítő eredeti regény fogja követni. A „Pesti Hirlap” ma melian mondható a legolcsóbb napilapnak, mert bár mindennap 26 teljen odalon jelenik meg, ára egy hóra csak 1 frt. 20 kr., negyedévre 3 frt. 50 kr., s az előfizetés minden naptól kezdhető. E előfizetési pénzeke a „Pesti Hirlap” kiadóhivatalába (Budapest, Nador-utca 7. küldendő, hounan mutatóványszámokat egész hetig ingyen küldetnek.

„Jósi és Erzsike”. I. évfolyam 11-12. szám. II. évfolyam 1-ső szám. E kedves gyermeklap, mely egy évi folyamával életrevalóságát beigazolta, második évfolyamát is megkezdte oly avatott szerkesztéssel, a mint ezt múlt évi számaival tette. Többször elismerőleg nyilatkoztunk e gyermeklapról s most is azt mondjuk, hogy e lap új irányra tör, mely a gyermek igényeinek úgy tárgyban, mint alakban a legjobbat megfélel. A nevelési elvek alapján áll s arra törekszik, hogy a család és iskola közelebb jusson egymáshoz a gyermeknevelésnél való alkalmazkodásban. „Jósi és Erzsike” alapelve a természetességre van fektetve. Ismeretterjesztő része, úgy erkölcsi rovata, valamint élet- és jellemrajzai erősen kidomborulnak. Rövid és könnyed olvasmányai szinte önmagukat ajánlják. Élénk képei gyönyörködtetnek, kedélyes, illusztrált versei mulatratnak. A lapot Györgyösy Rudolf szerkeszti. Megjelen Aradon, minden hóban egyszer 15 oldalon. E kitűnően szerkesztett és tul olesó lapot ajánljuk mindenki figyelmébe. Első évi folyama bekötve megrendelhető 1 frt 55 krért.

Gazdászat, ipar, és kereskedelem.

Rózsák átteleltetése.

A rózsák igen nagy ápolást igényel; természetesen oly szivós, mint más virágoké. Minél nagyobb gond fordítatik tenyésztésére, annál gyönyörűbb rózsákkal jutalmazza meg ápolóját. Ellenben, ha a rózsát a kertész késének üdvös hatását nem ismeri: elcsenevész, kiszárad. Az ilyen elhanyagolt rózsát lassankint veszíti pompáját; előbb egyes ágai, később az egész tő kiszárad.

Fagyok ellen szükséges a rózsákat befedés által védeni, miáltal a szabadföldbe kiültetett rózsatövek ősszel előkészítettnek a téli zord időre. A gondos és tapasztalt kertész lassanként rászoktatja rózsáit a hidegebb időjárásához; mely szoktatás abban áll, hogy a rózsákat a meddig csak lehet fedetlenül hagyja. Az így kezelt rózsák a tavaszi fagyokat könnyebben elviselik, mint a korán befedettek.

A betakarítás téli következő módon történik: A rózsát lehajlítva fakampóval a földhöz erősítetik, azután 18—20 cm, vastagságú száraz földréteggel betakarítatik. Magasabb törzsű rózsatöveknél vigyázni kell, hogy a hajlítást évről-évre ugyanazon irányban eszközöljük, mert ha ellenkező irányban hajlítjuk, a földréteg sulya alatt eltörik.

Hogy a bekövetkező nagy hideg ellen rózsáinkat megvédhessük, a földréteget szálmás trágyával vagy falevéllal fedjük be.

Gyakran a fagy nem árt a rózsáknak, de ártanak a rothadásnak indult fedőanyagok, melyektől a rózsátó fiatal héja rothadásnak indul. Azért nem tanácsos a rózsatöveket kerti növények maradványaival, gesztenye, ákác és más eféle levelekkel befödni, mert ezek gyors rothadásnak indulnak s a rózsatőre átvihetik a rothadást.

A gyöngye fiatal rózsatöveket ajánlatos deszkával befödni, mi biztosabb is mert a nedvességtől megóvjaa a rózsátó. A deszkát szálmával vagy fűréssporral kell befödni.

Sűrűn ültetett rózsatöveket nem hajlíthatni a földre ajánlatos a virág-ágy közepében villa alakú karót alkalmazni s erre minden lábnyira egymástól szétagózálag léczeket erősíteni, melyekre nádat kell borítani.

Thea rózsáknál a takarónak melegebbnek kell lenni, mint más fajtaknál, mert ennek gyengébb haja hamarab megéri a hideget.

A rózsátó november utolsó hetében fedendő be, mert a korai fedés elkényeztetii a rózsákat.

M, Háziasszony.

Nyilttér*)

Egy budapesti legjobb hírnevű angol gépgyáregég, Szarvason, tekintet-

*) Az itt közöltékért a szerkesztő felelősséget nem vállal. Sz.

tel ezen város nagyobb környékére, képviselőket szándékozik felállítani. Ajánlatok X. Y. Z, jel alatt kéretnek a „Szarvasi Lapok” kiadóhivatalához.

Felelős szerkesztő: Mihálfi József.

Hirdetés.

Én, Csillag Anna

185 cm-ter hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam föltalált kenőcs 14 havi használata után nyertem, mely megakadályozza a hajkihullást, elősegíti a hajnövekedést és erősíti a hajbőrt, uralkodni elősegít egy teljes erős szakálnövekedést. rövid ideig való használat után a hajnak valamint a szakálnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megóvjaa a korai őszüléstől a legmagasabb korig. Egy kúreség ára 50 kr. 1 frt. 2 frt. Postával küldés napoként a pénz előleges beküldése, vagy postautánveteli mellett az egész világba.

CSILLAG és TÁRSA

Budapest, Király-utca 26. sz.

15—20

H I R D E T É S E K.

Szikes Antal könyvnyomdája

Szarvason.

Elvállal minden a

könyvnyomdászati körébe vágó munkákat,

ugymint: diszes számlák, jegyzékek és tudósító levelek, eljegyzési és esketési kártyák, izléses meghívók és tánczrendek (színes nyomás vagy aranyozással), étlapok, városi és községi hivatalos nyomtatványok,

árjegyzékek, cím-, asztali és névjegyek, gyászlapok,

táblás kimutatások, időszaki és folyóiratok, hírlapok, művek, diszes kivitelű szalagaranyozások,

ipar és kereskedelmi körlevelek,

üggyévi és irodai nyomtatványok, levélpapírok s borítékok czégnomással, falragaszok stb. stb. minden szín- és nagyságban gyors, pontos izléses és jutányos áron elkészítésére.

Ugyanitt a

„SZARVASI LAPOK”

czímű vegyes tartalmu hetiközlönyre előfizetések elfogadtatnak, hirdetések felvételnek.